

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/126/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718204431
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6718204431.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobcov 1/ M. H., narodenej XXXX, s trvalým pobytom R. XXXX/XX, XXX XX V., 2/ R. A., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Y. I. XXXX/XX, XXX XX V., 3/ Y. A., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Y. V. XXXX/XX, XXX XX V., všetci právne zastúpení JUDr. Zuzanou Oravcovou, advokátkou, so sídlom Komenského 4, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovaným 1/ K. Q., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom L. XX, XXX XX L., právne zastúpenej AK Dlhopolec, s.r.o., so sídlom Námestie SNP 27, 960 01 Zvolen, IČO: 36 867 306, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 10C/23/2018-243 zo 16. januára 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen vo výrokoch, ktorými uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť z titulu nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 27.000,- Eur, žalobcovi 2/ sumu 13.500,- Eur, žalobcovi 3/ sumu 13.500,- Eur s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhej žalovanej (prvý, druhý, tretí výrok) a v závislom výroku o trovách konania (piaty výrok), **p o t v r d z u j e.**

II. Žalovaná 2/ je p o v i n á zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 16. 01. 2019 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť z titulu nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 27.000,- Eur, žalobcovi 2/ sumu 13.500,- Eur, žalobcovi 3/ sumu 13.500,- Eur s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhej žalovanej (prvý, druhý, tretí výrok). Zároveň súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/ zamietol (štvrtý výrok).

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobkyni 1/, žalobcovi 2/, a žalobcovi 3/ sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/, 2/ v rozsahu 100 % z prisúdených súm s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej (piaty výrok).

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ sa žalobou domáhali voči žalovaným 1/, 2/ náhrady nemajetkovej ujmy, a to žalobkyňa 1/ vo výške 30.000,- Eur, žalobca 2/ vo výške 15.000,- Eur a žalobca 3/ vo výške 15.000,- Eur, pričom plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej vo vzťahu k tomu ktorému žalobcovi.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

(ďalej a „Zákon o PZP,“ resp. „ZoPZP“), § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobkyňa 1/ bola matkou XX. A., nar. XX. XX. XXXX, ktorý pri dopravnej nehode, ktorá sa stala dňa 27. 04. 2016, utrpel smrteľné zranenie a žalobcovia 2/, 3/ boli jeho bratmi.

Okresný súd Zvolen trestným rozkazom č. k. 4T/102/2017-414 zo dňa 30. 05. 2017 uznal žalovanú 1/ za vinnú z toho, že inému z nebanlivosti spôsobila smrť a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona, čím spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Žalovaná 1/ ako vodička viedla pri predmetnej dopravnej nehode osobné motorové vozidlo zn. Peugeot 306, ev.č. V ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej 2/. Vzhľadom na existenciu tohto poistného vzťahu bolo zo strany žalovanej 2/ v prospech žalobkyne 1/ už pred podaním žaloby poskytnuté plnenie v celkovej výške 2.221,81 Eur z titulu nároku na náhradu škody súvisiacej s nákladmi spojenými s pohrebom resp. zhotovením náhrobného pomníka. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 11 v spojení s § 13 OZ a to z titulu ochrany osobnosti pozostalej osoby - žalobcov.

Obrana žalovanej 2/ bola primárne zameraná na vznesenie námietky nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ v tomto konaní, s poukazom na ňou citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktorý už predtým riešil túto otázku, keď žalovaná 2/ zotrvala na názore, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia.

Podľa názoru súdu prvej inštancie sa jedná už o prekonaný právny názor, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn.6MCdo/1/2016 zo dňa 31. 07. 2017, z obsahu ktorého okrem iného vyplýva, konkrétne z bodu 23 tohto súdneho rozhodnutia, že odkázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR, uznesenie z 11. 10. 2016, sp.zn. III. ÚS 666/2016, v ktorom uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. V bode 24 tohto súdneho rozhodnutia je zároveň konštatované, že tento senát Najvyššieho súdu SR za stavu vyslovenia sa už ústavným súdom spôsobom opísaný pod bodom 23 považuje za nepredstaviteľné, aby tu existoval ešte priestor na opätovné zaoberanie sa príslušnou otázkou zo strany Veľkého senátu Najvyššieho súdu. Vzhľadom na to teda ustálil, že neprichádza do úvahy predloženie veci veľkému senátu, ani s poukazom na existujúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp.zn.4Cdo/168/2009 a 3Cdo/101/2012. Konkrétne v bode 25 tohto rozhodnutia je uvedené, že podľa názoru tohto senátu Najvyššieho súdu je v tejto veci potrebné zovšeobecniť tak, že senát Najvyššieho súdu, ktorý pri rozhodovaní dospeje k právnomu názoru odlišnému od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu Najvyššieho súdu, nemá povinnosť (a ani možnosť) postúpiť vec veľkému senátu Najvyššieho súdu, ak právny názor odkláňajúci sa od skoršieho právneho názoru Najvyššieho súdu vyslovil už Ústavný súd. Následne v celom rozsahu odkázali na odlišné stanovisko jedného z členov senátu konajúceho v tejto veci k väčšinovému rozhodnutiu vo veci Najvyššieho súdu SR sp.zn.4Cdo/168/2009.

Prvoinštančný súd sa v plnej miere stotožnil s uvedeným právnym názorom podrobne špecifikovaným v bode 28 a 29 citovaného súdneho rozhodnutia, podľa ktorého pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv spočívajúcich v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu Zákona o PZP (gramatický výklad) resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy

pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktorá by v individuálnych prípadoch mohla viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčnej zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona o PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod..

Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie ustálil, že pasívna legitímácia žalovanej 2/ v konaní je daná a nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by sa mal od nej odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, preto námietku žalovanej 2/ ohľadne absencie rozhodnutia veľkého senátu k týmto otázkam považoval za bezpredmetnú.

Prvoinštančný súd vychádzal z toho, že základ nároku žalobcov 1/, 2/, 3/ bol daný a preukázaný tým, že bol v zmysle ustanovenia § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) viazaný rozhodnutím Okresného súdu Zvolen v trestnom konaní ohľadne toho, že žalovaná 1/ spáchala predmetný trestný čin, konkrétne prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1,2 písm. a) Trestného zákona, pričom sa jednalo o neobstaraný trestný čin, ale v dôsledku tohto došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov 1/, 2/, 3/ a tento zásah následne založil právo domáhať sa ochrany osobnosti voči žalovaným 1/, 2/, aj formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaná 1/ svojím, hoci neobstaraným konaním, zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcov 1/-3/, vzhľadom na intenzitu tohto zásahu v danom prípade nepostačuje zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ, keďže týmto bolo závažným spôsobom zasiahnuté do osobnostného práva žalobcov 1/-3/ vyplývajúceho z § 11 Občianskeho zákonníka, medzi ktoré patrí právo na ochranu súkromného a rodinného života.

Z trestného rozkazu Okresného súdu Zvolen vyplýva, že žalovaná 1/ ako vodička porušila dôležitú povinnosť uloženú jej v ustanoveniach § 15 ods. 5 písm. b), c) a § 16 ods. 1 zákona č.8/2009 Z.z. o cestnej premávke a spolujazdcovi Y. A. spôsobila zranenia - polytraumu, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahol, v dôsledku čoho žalobcovia 1/-3/ zo dňa na deň náhle a nepredvídateľne prišli o jednu z najdôležitejších osôb svojho života, svojho syna resp. brata, ktorý zomrel vo veku 19 rokov.

Z vykonaného dokazovania formou výsluchov žalobcov 1/-3/, ako i svedkov mal súd prvej inštancie preukázané, že vzájomný vzťah žalobkyne 1/ a jej syna Y., ako i vzťah žalobcu 2/ a žalobcu 3/ a ich brata bol na veľmi dobrej úrovni, u bratov možno konštatovať, že určite presiahol bežný štandard vzájomných súrodeneckých vzťahov s tým, že v čase nehody žili všetci traja bratia v spoločnej domácnosti a hoci žalobkyňa 1/ žila v tom čase už v spoločnej domácnosti so svojim terajším manželom, rovnako bolo nesporné, že s nebohým synom boli v dennodennom minimálne telefonickom a väčšinou aj osobnom kontakte. V konaní nebolo zistené, že by mali medzi sebou žalobcovia 1/-3/ a nebohý akékoľvek konflikty. Naopak žalobkyňa 1/ ako matka mohla byť pyšná na syna, aký spôsob života viedol, dosahoval úspechy v škole, bol obľúbený aj v kolektíve spolužiakov a priateľov. Charakter vzťahu medzi žalobkyňou 1/ a nebohým synom je možné odvodiť aj z tej spomienky, že práve tesne pred nehodou plánoval svojej mame k narodeninám upiecť tortu, čo tiež pre chlapca v danom veku možno považovať za veľmi citový prejav náklonnosti.

I žalobcovia 2/, 3/ mali s nebohým Y. veľmi úzky vzťah, v podstate od jeho narodenia žili v spoločnej domácnosti, žalobca 3/ s ním zdieľal spoločnú izbu, zdôverovali sa navzájom o svojich problémoch i radoostiach, mali spoločný okruh kamarátov, spoločné záujmy, trávili spolu voľný čas. Rovnako žalobca 2/ si bol s nebohým bratom veľmi blízky, tiež mali spoločné koníčky, spolu vykonávali rôzne športové aktivity, mali spoločné plány týkajúce sa jednak práce, keď si chceli otvoriť svoju kaviareň resp. reštauráciu a tiež plány týkajúce sa ich voľnočasových aktivít ako účasť na hudobnom festivale a pod..

V konaní bolo rovnako nesporne preukázané, že v dôsledku tragickej smrti Y. A. sa žalobcom 1/-3/ úplne zmenil život, stratili zmysel života, pričom s touto traumou sa v podstate nevysporiadali doteraz, hoci od tejto udalosti uplynuli už takmer 3 roky. Táto udalosť významným spôsobom zasiahla do ich osobného života, keď stratili možnosť viesť s ním ako so svojim synom resp. bratom súkromný resp. rodinný život, keď vzájomná radosť rodiča a dieťaťa, ako i súrodencov navzájom z blízkosti toho druhého je základným prvkom rodinného života a rodinných vzťahov ako takých.

U žalobcu 3/ súd prvej inštancie považoval za preukázané, že táto udalosť mala vplyv aj na jeho profesný život v tom zmysle, že dovtedy pracoval v zdravotníctve a plánoval si zvýšiť svoju kvalifikáciu, keď následne už nebol schopný nájsť zmysel v takomto povolání, kde by mal pomáhať a zachraňovať iných, hoci vlastnému bratovi už pomôcť nemohol.

Taktiež u žalobkyni 1/ bolo preukázané, že táto tiež pracuje v zdravotníctve, konkrétne na záchranke, kde tiež privádzajú na ošetrovanie pacientov po autohaváriách, čo u nej opakovane vyvoláva spomienky na túto tragickú udalosť a hoci inak bola v práci spokojná, aj vzhľadom na to, že sú tam veľmi dobrý kolektív a pomáhajú jej prekonať aj následky tejto traumy, s poukazom na uvedené skutočnosti tiež chcela zmeniť zamestnanie. Ani v bežnom živote nie je schopná plnohodnotne fungovať, v dôsledku tejto udalosti sa u nej prejavujú stavy úzkosti, keď počuje sanitku alebo počuje správy o nejakej dopravnej nehode a následne má potrebu zisťovať, či sa to netýka jej blízkych. Rovnako obmedzenia vyplývajú z toho, že nie je schopná chodiť po tej ceste, kde došlo k tejto dopravnej nehode, radšej ide rôznymi obchádzkami, aj napriek tomu, že to spôsobí časové predĺženie jej cesty. V neposlednom rade mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobkyňa 1/ trpí aj rôznymi závažnejšími ochoreniami, a hoci niektorými trpela už pred touto udalosťou, došlo následne k ich zhoršeniu resp. recidíve, a konkrétne cukrovka 2. typu sa mala u nej rozvinúť až potom, pričom je všeobecne známe, že dlhotrvajúci stres, ktorý bezpochyby vzniká v dôsledku takejto životnej traumy, sa v konečnom dôsledku môže podieľať na rozvoji rôznych civilizačných chorôb a aj keď nemusí byť ich jedinou príčinou, môže byť tzv. spúšťačom.

Podľa názoru súdu prvej inštancie u žalobcu 2/ možno konštatovať, že táto udalosť mala vplyv aj na jeho profesný život, resp. celkové životné plány, ktoré mal s nebohým Y., odišiel z rodného mesta, kde pôvodne plánoval žiť a v tej súvislosti zmenil aj prácu, keď jednoznačne presťahovanie sa do iného mesta a bytu súviselo s tým, aby nebol v prostredí, ktoré mu všetkým pripomína nebohého brata.

Táto traumatizujúca udalosť mala vplyv aj na psychický stav žalobcov 1/-3/, ktorí pociťujú doteraz depresívne nálady, stratu chuti do života, schopnosti tešiť sa z vecí, resp. z nejakých udalostí a zážitkov, i keď nenavštevujú psychológa, resp. psychiatra, keďže všetci traja sú vyštudovaní zdravotníci a do istej miery sú aj odborne spôsobilí tieto záležitosti riešiť, prípadne aj formou predpisania medikamentózneho liečby - liekov na ukladnenie, resp. sa každý z nich s touto traumou vysporiadava seba najbližším spôsobom.

Nielenže utrpel individuálny vzťah každého zo žalobcov 1/-3/ vo vzťahu k nebohému Y., rovnako táto udalosť spôsobila aj celkové narušenie vzájomných rodinných zväzkov medzi nimi navzájom resp. širšej rodiny, keď práve nebohý Y. bol takým stmelujúcim faktorom, aj v rámci rodiny, ktorý vedel aj prípadné začínajúce konflikty, či problémy v zárodku vyriešiť, keďže to bola charakteristická črta jeho povahy a spôsob akým pristupoval k životu. V dôsledku toho sa oslabili aj vzájomné rodinné vzťahy, ktoré už nie sú také intenzívne resp. nie sú také časté ako predtým.

S poukazom na všetky tieto skutočnosti považoval súd prvej inštancie nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v plnej miere za opodstatnený, keď nepostačuje morálne zadosťučinenie vyplývajúce z § 13 ods. 1 OZ.

Výšku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie určil v zmysle § 13 ods. 3 OZ s prihliadnutím na dve kritériá, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Občiansky zákonník pritom žiadnu maximálnu, ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje a určenie výšky náhrady v peniazoch je na posúdení súdu, ktorá však samozrejme nemôže byť svojvoľná. Pokiaľ ide o kritérium závažnosti vzniknutej ujmy, súd prvej inštancie prihliadol na to, že vzniknutá ujma na strane žalobcov 1/-3/ je trvalá, keď tento stav je nezvratiteľný a nenapraviteľný.

Súd prvej inštancie na strane poškodených skúmal najmä intenzitu vzťahu žalobcov 1/-3/ so zomrelým, tiež prihliadol na vek zomrelého a pozostalých, otázku o hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Na strane osoby zodpovednej, t.j. pôvodcu zásahu skúmal okolnosť týkajúcu sa postoja žalovanej 1/, tiež prihliadol na dopad tejto udalosti do jej duševnej sféry a v neposlednom rade prihliadol na mieru zavinenia resp. spoluzavinenia usmrtenej osoby.

Pokiaľ ide o intenzitu vzťahu žalobcov 1/-3/ so zomrelým, jednalo sa o vzájomné vzťahy za nadštandardné. Ďalej súd prvej inštancie prihliadol na vek zomrelého v čase, kedy došlo k tejto tragickej udalosti, keďže tento bol vo veku 19 rokov, tzn. jednalo sa o mladého človeka, ktorý mal život pred sebou a očakávanie jeho blízkych boli, že budú spolu navzájom zdieľať všetky udalosti, ktoré so sebou život prináša. Najmä vo vzťahu k žalobkyni 1/ bolo nevyhnutné prihliadnúť na to, že stratila dieťa v tak mladom veku, ale zároveň to už bol plnohodnotný človek, ktorého príkladne vychovala a ktorý mal všetky predpoklady viesť v budúcnosti úspešný život. Žalobkyňa 1/ tak zostala ochudobnená o momenty, ktoré sú pre rodiča vo vzťahu k svojmu dieťaťu kľúčové, ako stužková slávnosť, maturita, možnosť tešiť sa z jeho úspechov v zamestnaní, svadba, resp. možnosť dožiť sa svojich vnúčat. Taktiež žalobcovia 2/, 3/ stratili navždy možnosť realizovať svoje vzájomné životné plány, ale i prežívať spolu každodenné činnosti, ktoré spolu s bratom vykonávali.

Pokiaľ ide o otázku hmotnej závislosti žalobcov 1/-3/ na usmrtenej osobe, vzhľadom na jeho vek táto v čase jeho smrti neexistovala, ale vo vzťahu k žalobkyni 1/ bolo nutné prihliadnúť k tomu, že rodič s pribúdajúcim vekom a s tým súvisiacim zhoršujúcim sa zdravotným stavom očakáva od svojho potomka

určitú formu starostlivosti, i keď táto nemusí byť vyslovene peňažného charakteru, ale napr. môže mať aj formu nejakej osobnej pomoci v rámci domácnosti, doprovodu k lekárovi a pod.. Pokiaľ ide o poskytnutie akejkoľvek inej satisfakcie žalobcom 1/-3/, toto v konaní nebolo preukázané a zo strany žalovaných 1/, 2/ ani tvrdené, keďže plnenie, ktoré žalovaná 2/ žalobkyni 1/ poskytla, bolo z titulu náhrady vynaložených výdavkov súvisiacich s pohrebom, resp. zhotovením pomníka.

Tieto okolnosti na strane poškodených, ktoré súd prvej inštancie zohľadnil, sa následne premietli do rozdielu výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súdom vo vzťahu k žalobkyni 1/ na jednej strane a žalobcom 2/, 3/ na strane druhej, čo korešpondovalo aj s navrhovaným petitom žaloby.

Na strane žalovanej 1/ súd prvej inštancie skúmal jej postoj k celej udalosti, keď bezprostrednosť jej reakcií a pocitov k tejto udalosti po predmetnej nehode nebolo zo strany súdu prvej inštancie možné preskúmať (ospravedlňujúci list, na ktorý žalovaná 1/ odkazovala, nemal súd prvej inštancie k dispozícii, preto sa s jeho obsahom nemohol oboznámiť, rovnako žalovaná 1/ uviedla, že tento bol písaný rukou, preto ho zaslala žalobkyni 1/ a fotokópiu odovzdala vyšetrovateľovi, avšak z obsahu súdneho spisu resp. vyšetrovacieho spisu v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4T/102/2017 nebolo zistené, že by sa tam takýto list nachádzal), pričom žalobcovia 1/-3/, resp. vypočutí svedkovia spochybnili úprimnosť prejavenej ľútosti v ňom resp. konštatovali absenciu nejakej prosby o odpustenie, čo obdobne tvrdili aj vo vzťahu k jej osobnému ospravedlneniu, ku ktorému malo dôjsť približne mesiac po nehode po zádušnej omši za nebohého.

Postoj žalovanej 1/ k celej udalosti mal súd prvej inštancie možnosť posúdiť len z jej výpovede pred prvoinštančným súdom na pojednávaní, kde žalovaná 1/ prejavila emócie, jej výsluch bol prerušovaný plačom, preto prvoinštančný súd mal za to, že žalovaná 1/ cíti vinu za to, čo sa stalo a je nesporné, že s týmto pocitom bude musieť žiť celý zvyšok života.

Na druhej strane súd prvej inštancie neprihliadol na okolnosť, na ktorú poukazovala žalovaná 2/, t.j. 2 dni po nehode bola oznámená poisťnú udalosť, a to zrejme vzhľadom na zdravotný stav žalovanej 1/, za ktorú poisťnú udalosť ohlasovala Y. L. (poisťník), pričom sa jednalo o zákonnú a zmluvnú povinnosť účastníka takéhoto poisťného vzťahu, v určenej lehote poisťnú udalosť oznámiť, v opačnom prípade sa dotýčny vystavuje riziku uplatnenia regresného nároku zo strany poisťovateľa.

Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalovanej 1/ bola bezprostredne po nehode, a následne v určitých intervaloch až do súčasnosti poskytovaná psychologická intervencia, keď zo správy klinického psychológa žalovanej 1/ vyplýva záver, že žalovaná 1/ trpí pocitmi úzkosti a nespracovanými pocitmi viny, čiže má sa jednať o posttraumatickú stresovú poruchu, avšak na druhej strane súd prihliadol aj na to, že v pomerne krátkom čase po predmetnej nehode začala viesť v podstate bežný normálny fungujúci život, zmaturovala, vydala sa a porodila dieťa, o ktoré sa v súčasnosti stará.

Pokiaľ ide o mieru zavinenia žalovanej 1/ na predmetnej dopravnej nehode, súd prvej inštancie s poukazom na § 193 CSP vychádzal z trestného rozkazu, v ktorom bolo bez pochyb konštatované zavinenie žalovanej 1/, keďže bola uznaná vinnou z toho, že inému z nedbanlivosti spôsobila smrť, čiže súd prvej inštancie bol viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a že ho spáchala žalovaná 1/.

Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie prihliadol k záverom znaleckých dokazovaní, ktoré boli uskutočnené v rámci vyšetrovania tejto dopravnej nehody, z ktorých okrem iného vyplynulo, že na vznik bočného šmyku vozidla Peugeot 306 mala okrem iných faktorov vplyv aj zmena ťažiska nepripútanej posádky vzadu, t.j. aj nebohého Y., čo ale nespochybňuje záver, že žalovaná 1/ ako vodička tohto vozidla mohla predmetnej dopravnej nehode zabrániť, ak by úkon predchádzania, vzhľadom na dopravné značenie a dopravnú situáciu, nevykonala.

Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že neprihliadol na okolnosť, na ktorú žiadala prihliadnuť žalovaná 2/, a to na nedostatočné majetkové pomery žalovanej 1/, keď tento faktor v žiadnom prípade nemôže ísť na ťarchu poškodených (žalobcov 1/-3), najmä za situácie, keď došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácie poisťovní v tomto type súdnych sporov, resp. ohľadne právneho názoru, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd má byť krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu.

Po vyhodnotení všetkých týchto okolností a faktorov súd prvej inštancie určil výšku peňažnej satisfakcie s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti tak, ako je to uvedené v petite tohto súdneho rozhodnutia, t.j. žalobkyni 1/ priznal nárok vo výške 27.000,- Eur a žalobcovi 2/ a žalobcovi 3/ nárok vo výške 13.500,- Eur pre každého zvlášť a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcov zamietol, t.j. krátil ich uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 %.

Podľa názoru prvoinštančného súdu v podstate je nemožné kvantifikovať hodnotu ľudského života, rovnako ako stratu vzťahu rodič - dieťa resp. súrodeneckého vzťahu, keďže sa jedná o hodnoty neoceniteľné v peniazoch a je zjavné, že strata, ktorú žalobcovia 1/-3/ utrpeli zostane navždy

nenahradená, avšak pre účely tohto súdneho konania bolo nevyhnutné vyčísliť nárok v určitej výške s tým, že sumy, ktoré boli týmto súdnym rozhodnutím žalobcom 1/-3/ priznané, predstavujú len zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku straty syna resp. brata žalobcovia 1/-3/ utrpeli.

Pokiaľ žalovaná 2/ poukazovala na neprímeranosť požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, odkazujúc na nimi citované rozhodnutia iných súdov (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, resp. rozhodnutie Krajského súdu v Trnave), súd prvej inštancie mal za to, že jednak by bolo možné nájsť iné súdne rozhodnutia, v ktorých by boli výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy oproti týmto rozhodnutiam vyššie resp. porovnateľné s týmto súdnym rozhodnutím a v neposlednom rade je potrebné v takýchto prípadoch vždy prihliadať na konkrétne okolnosti tej ktorej súdnej veci.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol analogicky v zmysle § 255 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. V súdnej veci si žalobcovia 1/-3/ uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, kde výška plnenia, ktoré bude v rozsudku žalobcom 1/-3/ priznané, závisí od úvahy súdu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, nakoľko spôsobenú nemajetkovú ujmu nemožno objektívne vyčísliť na základe pevne daných kritérií resp. ukazovateľov, pričom od žalobcov 1/-3/ ani nemožno spravodlivo žiadať, aby pri formulácii žalobného návrhu, ktorým sa domáhajú priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, dokázali predvídať akými úvahami sa súd bude pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady uberať.

Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie priznal žalobcom 1/-3/ nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

Ďalej súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 56/2017 zo dňa 08. 02. 2017, z ktorého vyplýva, že ani nová právna úprava v podobe Civilného sporového poriadku nevyučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy.

2. Žalovaná 2/ podala včas formálne odvolanie proti celému rozsudku prvoinštančného súdu, avšak z obsahu jej odvolania vyplýva, že podala odvolanie de facto proti výrokom rozsudku prvoinštančného súdu, ktorým jej bola spoločne a nerozdielne so žalovanou 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1/-3/ náhradu nemajetkovej ujmy (prvý, druhý, tretí výrok) vrátane do závislého výroku o trovách konania (piaty výrok).

Navrhla, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v zmysle ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/ voči nej zamietne s tým, že má voči žalobcom 1/, 2/, 3/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Zároveň uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolanie odôvodnila odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Podľa jej názoru súdom prvej inštancie priznaný nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom 1/, 2/, 3/ z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je nedôvodný.

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že žalovaný (fyzická alebo právnická osoba) sa dopustil toho konania, ktoré žalobca v konaní označoval za zásah do jeho chránených práv, a z ktorého vyvodzoval svoje právo na ochranu osobnosti. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimitáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Nedostatok vecnej legitimitácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnenne zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom alebo subjektom zásahu).

Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Ide preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Ona v pozícii poisťovne bola len účastníkom zmluvného poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a žiadnym spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobcov 1/-3/, preto v spore o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ nemôže byť nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v tomto spore ide. Predmetom úpravy ZoPZP je povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takto určenému predmetu zodpovedá aj vymedzenie subjektu, na ktorý sa poistenie zodpovednosti vzťahuje, t. j. na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve a vymedzenie rozsahu poisťného krytia. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) až d) ZoPZP obsahuje taxatívny výpočet prípadov, na ktoré sa vzťahuje poisťné krytie a nie sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo odškodňuje (okrem prípadu uvedeného pod písm. c/) zhodné so zákonnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 442 a nasl.). Z takto vymedzeného rozsahu poisťného krytia je zrejmé, že rozlišuje vecnú škodu, ktorá je v Občianskom zákonníku upravená v § 443 a škodu (ujmu) na zdraví, ktorú upravujú ust. § 444 až § 449 OZ. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené, preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP), pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať (§ 15 ods. 1 ZoPZP). Podľa jej názoru pod slovné spojenie „náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení“ v zmysle ZoPZP nemožno podriaďiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv pozostalých po obeti usmrtenej pri dopravnej nehode, a že táto náhrada nie je predmetom poisťného krytia podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Vzhľadom na uvedené nie je v tomto spore pasívne vecne legitimovaný. Poukázal na argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý zaujal názor, že zákon č. 381/2001 Z. z., ani Občiansky zákonník pojem škody nedefinuje, hoci pokiaľ ide o skutočnú škodu a ušlý zisk, bežne tieto pojmy na rôznych miestach používa. Uvedené je tak prenechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tie celkom zhodne za škodu v zmysle občianskeho práva považujú každú majetkovú (materiálnu - hmotnú) ujmu (stratu), ktorú možno objektívne vyjadriť všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi (R 55/1971). Občiansky zákonník nezahrňuje pod pojem škody nemajetkovú (imateriálnu - nehmotnú - ideálnu) ujmu, táto sa ale podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne stanovených v § 444. Ak dôjde ku škode, resp. z teoretického hľadiska presnejšie k ujme na zdraví, či živote, t. j. na osobnostných (i materiálnych, nemajetkových, nehmotných) statkoch, vzniká poškodenému taxatívne vymedzený komplex práv na ich náhradu, resp. na ich zmiernenie. Tento komplex práv, ktorými sa odškodňuje tak vzniknutá majetková ujma ako i vzniknuté určité stanovené druhy nemajetkovej ujmy sa spravuje zvláštnym právnym režimom podľa § 444 až § 449a OZ.

Pri aplikácii ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nestačí vychádzať len zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale treba ho vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje. Podľa § 4 ods. 1 ZoPZP má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky; platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Tiež v § 2 písm. g) ZoPZP sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákona. Obdobne aj v § 2 písm. i) ZoPZP sa poisťnou udalosťou rozumie vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu (nie nemajetkovú ujmu). Vzhľadom na uvedené zákonné ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 OZ (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012).

Zodpovednosť za škodu je upravená v Šiestej časti Občianskeho zákonníka s názvom „Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie“ a zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je upravená v Prvej časti Občianskeho zákonníka s názvom „Všeobecné ustanovenia“ a je konštruovaná podstatne odlišným spôsobom ako zodpovednosť za škodu. Pokiaľ ide o zodpovednosť za škodu, táto je založená na subjektívnom princípe, pričom zavinenie sa prezumuje. Osobitne však v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov v § 427 až § 431 OZ stanovuje zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla založenú na objektívnom princípe. Právo na náhradu škody v rámci úpravy zodpovednosti za škodu patrí fyzickým aj právnickým osobám. Spôsob a rozsah náhrady škody upravuje Občiansky zákonník v § 442 až § 449a, pričom predpokladá náhradu škody spôsobenú na veciach, resp. majetkových právach (vecná škoda) alebo náhradu škody na zdraví. Škoda sa uhrádza v zásade v peniazoch alebo uvedením do predošlého stavu, vznik škody a jej rozsah musí byť vždy preukázaný poškodeným. Predmetom ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. OZ) je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Podľa slovenskej právnej teórie právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto právo môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadostučinenie ukazuje ako nepostačujúce. Na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom neustanovuje zákon žiadne medze a uplatňuje sa široká miera voľnej úvahy.

Odlíšnosť oboch inštitútov potvrdzuje aj § 16 OZ, podľa ktorého, ak niekto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí inému škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovenia tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť (dá sa len predpokladať), výška nemajetkovej ujmy sa nedá predne vyčíslieť a teda ani preukázať.

Mala za to, že ani pojem „nákladov pri usmrtení“ nemožno vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie zákona nikdy neoznačovali nemajetkovú ujmu pozostalým pojmom „náklady pri usmrtení“. Takáto extenzívny výklad by bol v priamom rozpore s gramatickým významom použitého pojmu. Pojem „nákladov pri usmrtení“, ktoré ZoPZP pre účely tohto zákona osobitne nedefinuje, treba vysvetľovať vo význame výdavkov, ktoré boli v súvislosti s usmrtením poškodeného preukázateľne vynaložené. Výdavky je poisťovňa za poškodeného nahraďiť len vtedy, ak boli v skutočnosti vynaložené a ak sa tak stalo v príčinnej súvislosti s usmrtením poškodeného, pričom osoba, ktorá ich vynaložila je povinná ich nielen presne uviesť, ale aj preukázať. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť, výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť, a teda ani preukázať. Z uvedeného je zrejmé, že medzi týmito dvomi pojmami nie je ani obsahová a ani pojmová blízkosť. Súd prvej inštancie neberúc do úvahy jeho rozsiahlu argumentáciu pri rozhodovaní vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31. 07. 2017, ktorý odkazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016, v ktorom uzavrel, že pojem „škoda“, použitý v ZoPZP je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Ústavný súd Slovenskej republiky v štruktúre súdnicstva nepatrí medzi všeobecné súdy. Nie je ďalším „odvolacím“ súdom, resp. opravnou inštanciou voči všeobecným súdom (čo sám aj konštatuje vo svojich rozhodnutiach). Ústavný súd SR nemá udávať zjednocujúci výklad právnych noriem okrem výkladu ústavy a ústavných zákonov.

V zmysle nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 440/2011 (44/2012) sa povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Európskej únie nazýva nepriamy účinok. Nepriamy účinok smernice spočíva v povinnosti členského štátu vykladať znenie vnútroštátneho predpisu vo svetle znenia a cieľa smernice (rozsudky C-387/07 Angelidaki C -397/01 Pfeiffer, C-282/10 Maribel Domin Guez, C-268/06 Impact). Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má však aj určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu dovoľávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva. Pre prípad, že výsledok stanovený smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu, právo Spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahraďiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia smernice (C-6/90 a 9/90 Frankovich). Jedným zo základných pravidiel stanovujúcich limity súladného výkladu stanoveného judikatúrou Súdneho dvora je pravidlo zákazu výkladu contra legem. V zmysle uvedenej zásady vnútroštátny súd nie je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade so sekundárnym právom EÚ, pokiaľ by to znamenalo nutnosť vykladať ho celkom proti jeho zmyslu. O tom, že Najvyšší súd SR svojím rozhodnutím sp. zn. 6MCdo/1/2016 ustálil eurokonformný výklad pojmu „škoda“ contra legem vnútroštátnemu právu svedčí aj to, že v súčasnosti pripravovaná rekodifikácia Občianskeho zákonníka zahŕňa v oddieli „náhrady škody“ aj tzv. „nemajetkovú škodu“.

Ďalej namietala aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy v sume 27 000,- Eur pre žalobkyňu 1/, 13 500,- Eur pre žalobcu 2/ a 13 500,- Eur pre žalobcu 3/. Výšku peňažného zadostučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľnou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť pritom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti.

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v dostatočnej miere neprihliadol na strane žalobkyne 1/ na: a) intenzitu žalobcov so zomretým (žalobkyňa 1/ nevyhľadala po nešťastnej udalosti pomoc odborníka - psychológa, psychiatriu, nebohý nežil so žalobkyňou 1/ v spoločnej domácnosti, žalobkyňa 1/ sa odsťahovala od synov, t. j. aj od nebohého Y. v čase, keď mal 16-17 rokov, zdravotné problémy, na ktoré žalobkyňa 1/ poukazovala - astma, vysoký krvný tlak boli u nej zistené pred nešťastnou udalosťou, pričom nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi zhoršením zdravotného stavu tak u žalobkyne 1/ a posudzovanou udalosťou); b) vek zomrelého a pozostalých - 19 rokov vek zomrelého, 46 rokov vek žalobkyne 1/, pričom žalobkyňa 1/ nebola vo veku, kedy by bola výchovou,

výživou, resp. vzťahom odkázaná na pomoc zosnulého; c) otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe - z vyjadrenia žalobkyne 1/ na pojednávaní dňa 21. 11. 2018 vyplýva, že nebohý Y. žalobkyňi 1/ finančne neprispieval, žalobkyňa 1/ je zárobkovo činná, pracuje ako zdravotná sestra; d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie - žalobcom bola poskytnutá náhrada škody vo výške 2 221,81 Eur predstavujúca pohrebné náklady.

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v dostatočnej miere neprihliadol na strane žalobcu 2/ na: a) intenzitu žalobcov so zomretým (žalobca 2/ nevyhľadal po nešťastnej udalosti pomoc odborníka - psychológa, psychiatria; b) vek zomrelého a pozostalých - 19 rokov vek zomrelého, 29 rokov vek žalobcu 2/, pričom žalobca 2/ nebol vo veku, kedy by bola výchovou, výživou, resp. vzťahom odkázaný na pomoc zosnulého; c) otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe - z vyjadrenia žalobcu 2/ na pojednávaní dňa 21. 11. 2018 vyplýva, že nebohý Y. žalobcovi 2/ finančne neprispieval; d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie - žalobcom bola poskytnutá náhrada škody vo výške 2 221,81 Eur predstavujúca pohrebné náklady.

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v dostatočnej miere neprihliadol na strane žalobcu 3/ na: a) intenzitu žalobcov so zomretým (žalobca 3/ nevyhľadal po nešťastnej udalosti pomoc odborníka - psychológa, psychiatria; b) vek zomrelého a pozostalých - 19 rokov vek zomrelého, 25 rokov vek žalobcu 3/, pričom žalobca 3/ nebol vo veku, kedy by bola výchovou, výživou, resp. vzťahom odkázaný na pomoc zosnulého; c) otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe - z vyjadrenia žalobcu 3/ na pojednávaní dňa 21. 11. 2018 vyplýva, že žalobca 3/ (je zárobkovo činný, nebohý Y. žalobcovi 3/ finančne neprispieval; d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie - žalobcom bola poskytnutá náhrada škody vo výške 2 221,81 Eur predstavujúca pohrebné náklady.

Na strane zodpovednej osoby (pôvodcu zásahu): a) postoj žalovanej 1/ (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie) - žalovaná 1/ v zastúpení matky XX. L. hlásením poisťnej udalosti dva dni ho po dopravnej nehode poverila vysporiadaním a poskytnutím náhrady škody pozostalým; žalovaná 1/ aj na pojednávaní dňa 16. 01. 2019 prejavila veľkú ľútosť nad nešťastnou udalosťou a opätovne sa ospravedlnila, pričom jej prejav bol prerušovaný plačom; b) dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, ktorá sa intenzívne liečila u klinického psychológa PhDr. Gajdošovej Emílie a bola u nej zistená posttraumatická stresová porucha s dominujúcimi pocitmi úzkosti a nespracovanými pocitmi viny; c) jej majetkové pomery (v súčasnosti žalovaná 1/ poberá len rodičovský príspevok vo výške 200,- Eur); d) miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby - v rámci vyšetrovania vyplynulo, že na vznik bočného šmyku vozidla Peugeot 306 mala okrem iných faktov vplyv aj zmena ťažiska nepripútanej posádky vzadu, t. j. aj nebohého Y..

Podľa jej názoru pri výške nemajetkovej ujmy možno analogicky použiť ust. zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (§ 17 ods. 3). I v zmysle ust. § 12 ods. 2 zák. č. 274/2017 Z. z., ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy. Ak je obeť násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. Rozsah finančného odškodnenia upravujú stanovenia § 5 až 7 zák. č. 274/2017 Z. z., pričom celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy. 50-násobok minimálnej mzdy v roku 2016 predstavoval sumu 20 250,-Eur (50 x 405,- Eur), t. j. každému žalobcovi 1/ až 3/ by prislúchala suma 6 750,- Eur. Žalobcom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súhrnnej výške 54 000,- Eur, čo sa v kontexte rozsahu finančného odškodnenia podľa zák. č. 215/2006 Z. z. javí ako neprímerané vzhľadom na to, že žalovaná 1/ bola obvinená z nebanlivostného trestného činu.

Ďalej poukázala na rozhodnutia všeobecných súdov (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/566/2015, ktorým bola žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 8 000,- na osobu; rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/256/2013 bola pozostalým maloletým deťom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy len vo výške 10 000,- Eur a 13 000,- Eur, na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/287/2012 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 10 000,-Eur).

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania nesprávne rozhodol, keď náhradu trov konania priznal z prisúdených súm a nevychádzal z ust. § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pričom žalobcovia 1/ až 3/ majú nárok na náhradu trov len z tarifnej hodnoty 2 000,- Eur (91,29 Eur/1 úkon právnej služby).

3. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej 2/ uviedla, že sa nestotožňuje s odvolaním žalovanej 2/, pokiaľ spochybňuje svoju pasívnu legitímáciu v spore. Ku tragickej dopravnej nehode došlo v súvislosti s vedením osobného motorového vozidla, ktoré bolo v rozhodnej dobe povinne zmluvne poistené. Žalovaný nárok spadá pod poisťné krytie, čím je daná pasívna legitímácia žalovanej 2/ v spore.

Stotožnila sa s odvolaním žalovanej 2/ v zostávajúcej časti, pretože je viazaná povinnosťami vyplývajúcimi z poisťných podmienok a je vylúčené, aby žalovaný nárok čo i len sčasti uznala.

4. Žalobcovia 1/-3/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej 2/ a k vyjadreniu žalovanej 1/ navrhli potvrdiť rozsudok prvoinštančného súdu. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

Uviedli, že náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poisťného krytia, pričom tento právny názor vychádza z už ustálenej súdnej praxe obsiahnutej okrem rozhodnutia NS SR sp.zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 07. 2017 aj v ďalších rozhodnutiach, a to sp.zn. 2Cdo/33/2017, sp.zn. 6Cdo/143/2017, sp.zn.6Cdo/206/2017, sp.zn. 6Cdo/80/2018, sp.zn. 8Cdo/6/2018 a sp.zn. 8Cdo/177/2018 a tiež z rozhodnutí Ústavného súdu sp.zn. I.ÚS 474/2016, sp.zn. III.ÚS 646/2015, sp.zn. I.ÚS 206/2015 a sp.zn. III.ÚS 666/2016.

Touto ustálenou praxou bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu, na ktoré poukazovala žalovaná 2/.

Z vyjadrenia žalovanej 1/ k odvolaniu žalovanej 2/ vyplýva, že tiež považuje námietku žalovanej 2/ ohľadom nedostatku pasívnej legitímácie za právne irelevantnú a má za to, že žalovaný nárok spadá pod poisťné krytie, čím je teda daná jej pasívna legitímácia v tomto spore.

Pokiaľ žalovaná 2/ vznesla výhrady k výške prvoinštančným súdom im priznanej sumy, toto nemá právne, ani iné opodstatnenie, pretože súd prvej inštancie zohľadnil a podrobne sa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal so všetkými možnými hľadiskami a okolnosťami vplyvajúcimi na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Voľná úvaha súdu prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy nebola svojvoľná, čo vyplýva z precízneho odôvodnenia a vysporiadania sa s každou jednou skutočnosťou majúcou na uvedené vplyv.

Žalovaná 2/ uviedla niekoľko rozsudkov, kde boli pozostalým priznané nižšie sumy oproti sumám priznaným žalobcom v tomto konaní. V tejto súvislosti je možné len poznamenať, že na druhej strane existuje rad rozhodnutí, v ktorých boli pozostalým žalobcom priznané oveľa vyššie náhrady nemajetkovej ujmy. Ako uvádza aj súdna prax, výška je na výsostnom posúdení súdu, ktorú súd stanoví z vykonaného dokazovania a je limitovaná procesným kritériom stanoveným Najvyšším súdom SR: „maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejماً zo žalobného návrhu.“ (NS SR sp.zn. 4Cdo/139/2011 z 30.10.2012.)

Z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR vyplýva, že výška náhrady nemajetkovej ujmy má byť určená z konkrétnych, dokazovaných zistených skutočností. Najvyšší súd SR napríklad v jednom z prípadov vytkol odvolaciemu krajskému súdu, že nie je správny postup, keď prípad žalobkyň porovnával s podobným už právoplatne skončeným prípadom, pretože: „takýto prístup odvolacieho súdu, nech by bol akokoľvek motivovaný pozitívnou snahou o dosiahnutie rovnakého posúdenia veci v rovnakých prípadoch, nemôže bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohovrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená (štrukturovaná) osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje násilné prerušenie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi.“

Dané zdôvodnenie Najvyššieho súdu SR vystihuje podstatu aj tohto prípadu, kedy sa snaží žalovaná 2/ porovnávať s inými prípadmi, aby dosiahla aspoň zníženie sumy priznanej nemajetkovej ujmy, bez ohľadu na dokazovaním preukázané skutočnosti a preukázané nadštandardné rodinné väzby medzi zomrelým a jeho najbližšími rodinnými príslušníkmi. Je zrejmé, že paušalizácia vzťahov v živote nie je možná, tak ako si to predstavuje žalovaná 2/.

Nesúhlasili s názorom žalovanej 2/, ktorá chce rozsah nemajetkovej ujmy prirovnávať, respektíve limitovať rozsahom finančného odškodnenia podľa zákona č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, pretože takéto zákonné kritérium neexistuje a absolútne sa neaplikuje pri žalobách o ochranu osobnosti podľa Občianskeho zákonníka. Priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považovali za primeranú všetkým okolnostiam prípadu, pričom jej výška je opodstatnená najmä s prihliadnutím na dokazovaním preukázanú: 1) intenzitu citových ich väzieb 1/ a zomrelého Y. (preukázaný nielen ich výpovedami, ale aj svedkov na

pojednávani), 2) s prihladnutím na veľmi mladý vek zomrelého - len 19 rokov v čase nehody, budúcnosť pred sebou - rodina ochudobnená o spoločné plány a podobne, 3) nečakanosť úmrtia - kedy smrť prišla náhle a v deň 27.04., ktorý je dňom narodením matky (žalobkyne 1/), pričom zásah je o to intenzívnejší, kedy na narodeniny si musia pripomínať nečakaný odchod syna a brata, 4) k úmrtiu došlo v dôsledku hrubého porušenia predpisov na úseku cestnej dopravy.

Smrť dieťaťa je pre rodiča (žalobkyňu 1/) mimoriadnym zásahom do jej osobnostných práv a v tejto súvislosti súd prvej inštancie zohľadnil tú skutočnosť, ako sa žalobkyňa 1/ so smrťou syna vyrovnala/ nevyrovnala a aké dôsledky spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny. Do budúca je ochudobnená o rodinný život a po citovej stránke ide o stratu nezvratiteľnú. Pri predmetnej dopravnej nehode zahynul ich najbližší príbuzný a jeho úmrtie je pre nich nepochybne traumatizujúce. Z hľadiska závažnosti vznikutej ujmy zohľadnil súd prvej inštancie najmä to, že žalobkyňa 1/ stratila v jednom okamihu syna a žalobcovia 2/ a 3/ brata, s ktorým tvorili skutočne harmonickú rodinu.

Citová väzba a rodinné puto, ich vzájomné vzťahy so zomrelým boli až tak intenzívne, resp. nadštandardné, že strata dieťaťa a brata v nich vyvolala také depresívne stavy, stavy zúfalstva a ďalšie psychické útrapy, že neboli schopní sa zaradiť do bežného života, obmedzilo ich to nielen v práci, škole, ale dokonca v bežných činnostiach. Každý z nich sa snaží vysporiadať s tragickou udalosťou najlepšie ako vie, odsťahovaním sa zo spoločného bytu, nadmernou prácou, čítaním rôznych kníh o posmrtnom živote a podobne, čo v konečnom dôsledku spôsobilo aj narušenie pôvodných rodinných väzieb a rodina sa tak často

už nestretáva. Preto všetky tieto okolnosti odôvodňujú prvoinštančným súdom priznanú výšku nemajetkovej ujmy, ktorá len čiastočne kompenzuje závažnosť zásahu do súkromného a rodinného života spôsobeného smrťou pre nich tak výnimočného človeka, dieťaťa, brata.

Keďže túto ujmu vnímali veľmi úzkostne, priznanie v prvoinštančným súdom stanovenej výške, považovali vzhľadom na intenzitu zásahu za spravodlivo stanovenú. Viac nebudú môcť prežívať so zomrelým synom/bratom rodinný súkromný život. Ide o stratu najprirodzenejšieho vzťahu s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním žalovanej 1/ bolo preukázané, že došlo k nezvratnej deštrukcii medziludských väzieb, tvoriacich základ a rámec ich súkromného života a tým k zásahu do ich osobnostných práv. U žalobkyne 1/ k väčšiemu, nakoľko syna stratila v mladom veku 19 rokov a vzniknutá trauma v živote žalobkyne 1/ je prakticky neodstrániteľná. Preto súd prvej inštancie považoval za primerané zadostučinenie žalobkyne 1/ celkovú náhradu vo výške 27.000,- Eur a u žalobcov 2/ a 3/ vo výške 13.500,- Eur.

Súd prvej inštancie okrem toho, že vzal do úvahy negatívny dopad následkov dopravnej nehody na nich, prihliadol pri určení výšky nemajetkovej ujmy aj na správanie žalovanej 1/ po dopravnej nehode, na jej pomery, ale zohľadnil dokonca aj tú skutočnosť, že spolujazdci v aute neboli pripútaní, a preto ich nárok krátil o 10%.

Podľa ich názoru súd prvej inštancie správne rozhodol i o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

5. | Žalovaná 2/ vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov 1/ - 3/ zotrvala na dôvodoch svojho odvolania.

Poukázala na to, že pokiaľ Občiansky zákonník v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch neustanovuje žiadnu konkrétnu výšku ani rozpätie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, pri protiprávnom zásahu do osobnosti oprávnených osôb súd prvej inštancie by mal ako pomocné kritérium pri určení konkrétnej výšky náhrady použiť ust. § 5 a § 6 zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a tiež ust. § 17 ods. 4 zák. č. 214/2003 Z. z., ktoré upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s úpravou zákona tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ust. zák. č. 215/2006 Z. z. (viď rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/424/2017 zo dňa 13. 06. 2019). Ďalej zotrvala i na dôvodoch odvolania týkajúcich sa nároku na náhradu trov konania.

6. | Žalobcovia 1/-3/ vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej 2/ odmietli nedôvodnú limitáciu škody a jej prirovnávanie a posudzovanie jej výšky podľa kritérií uvedených v zákone č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Zopakovali svoje argumenty vo vyjadrení, t.j. že výška nemajetkovej ujmy je na výsostnom posúdení súdu, ktorú súd stanoví z vykonaného dokazovania a je limitovaná jediným procesným kritériom stanoveným Najvyšším súdom SR: „maximálna čiastka peňažného zadostučinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou požadovaného peňažného zadostučinenia, ktorá musí byť zrejماً zo žalobného návrhu.“ (NS SR sp.zn. 4Cdo/139/2011 z 30. 10. 2012), pričom iné zákonné kritériá neexistujú. I z aktuálnej judikatúry súdov vyplýva, že súdy pristupujú ku každému jednému uplatnenému nároku výsostne individuálne, podrobne

skúmajúc vzťahy a väzby medzi rodinnými príslušníkmi a zomrelým. Kým poisťovniam sa bude zdať nárok žalobcov vždy vysoký, žalobcovia budú zase vždy tento považovať za prinízky na vyjadrenie hodnoty života pre nich blízkeho, respektíve najbližšieho človeka. Žalovaná 2/ sa snaží na podporu svojej argumentácie poukázať na Národnou bankou Slovenska v spolupráci so Slovenskou asociáciou poisťovní navrhovanú novelu Občianskeho zákonníka a ZoPZP. Keďže o navrhovanej novele je aktuálne odbornou obcou vedená rozsiahla diskusia a medzi uznávanými odborníkmi z radov advokátov a sudcov sú rôzne protichodné názory na zastropovanie výšky škody, nie je vôbec možné prihliadať na uvedené ani ako na pomocné kritérium pri určení výšky ako to uvádza žalovaná 2/. Zo všetkých rozhodnutí pojednávajúcich o nemajetkovej ujme vyplýva, že pri úmrtí človeka ide o ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Samotnú intenzitu ujmy je namieste posudzovať individuálne, predovšetkým s ohľadom na intenzitu a charakter vzťahu pozostalého a zomrelého z pohľadu jeho trvania, vytvorenia osobitných psychických väzieb, psychickú odkázanosť jedinca na oporu zomrelého, pravdepodobnosť jej náhrady v budúcnosti, atď. Relevantná je tiež otázka očakávateľnosti úmrtia poškodeného v danej situácii.

Uviedli, že považujú priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy aj s poukazom na iné obdobné rozhodnutia súdov za primeranú všetkým okolnostiam prípadu a limitácia škody v zmysle navrhovanej novely, na ktorú poukazuje žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení nie je vôbec namieste a aktuálne je právne irelevantná.

7. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a rozsudok súdu okresného súdu v odvolaní napadnutých výrokoch (prvý, druhý, tretí výrok) a v závislom výroku o trovách prvoinštančného konania (piaty výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 potvrdil.

8. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

10. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovanej 2/ v odvolaní.

11. Odvolací súd konštatuje, že žalovaná 2/ v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd náležite nevysporiadal. Dokonca možno konštatovať, že neuviedla ani žiadny konkrétny relevantný právny dôvod a ani žiadny konkrétny relevantný skutkový dôvod, spochybňujúci správnosť napadnutého rozhodnutia.

12. Pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ je rozhodujúce vyriešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zák. č. 381/2001 Z.z.. Odvolací súd je toho názoru, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorových prostriedkov. Pokiaľ k nemajetkovej ujme došlo v priamej

príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, je potrebné, vychádzajúc zo zásady ekvity, vykladať nielen konkrétny právny predpis, ale v širšej súvislosti i právny poriadok upravujúci dotknutú oblasť. Podľa názoru odvolacieho súdu, je absolútne logické a legitímne, aby nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným) v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla bola považovaná za škodu podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., preto takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je totiž zmierniť dôsledky všetkých škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom najzávažnejším dôsledkom tejto (poistnej) udalosti je spôsobenie smrti. V konečnom dôsledku v tomto smere sa uberá i aktuálna judikatúra Súdneho dvora EÚ.

13. Odvolací súd poukazuje na to, že predmetné výkladové otázky s jednoznačným záverom vyriešil Súdny dvor EÚ v rozsudku z 24. 10. 2013 vo veci C-22/12 Katarína Haasová proti Rastislavovi Petríkovi, Blanke Holingovej.

14. Pokiaľ ide o uvedený judikatúrny záver Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, je nesporné, že tento je v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie záväzným výkladovým rámcom a prameňom pre výklad a aplikáciu noriem únieového práva vo všetkých členských štátoch EÚ, s retrospektívnym účinkom (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/94 Richardson) s tým, že výklad únieového práva poníma záväznosť nielen s účinkami per partes, ale s ohľadom na jednotu systému EÚ (na účely používania únieového práva), má aj všeobecnú záväznosť.

15. Súdny dvor EÚ totiž zabezpečuje nielen jednotný výklad a používanie zakladajúcich zmlúv, ako prameňov únieového práva, ale odvodzuje z nich aj nové pravidlá prostredníctvom výkladu existujúcich prameňov práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti. Prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ nevyhnutne dochádza „k skrytej“ normotvorbe prostredníctvom súdneho orgánu, navonok prezentovanej ako výklad prameňov práva a vypĺňanie medzier v práve. Úloha Súdneho dvora EÚ ako neformálneho normotvorcu je všeobecne akceptovaná s tým, že rozhodnutiam Súdneho dvora sa bez akýchkoľvek výhrad priznáva všeobecná precedenčná záväznosť.

16. Požiadavka jednotnej aplikácie a interpretácie únieového práva vo vnútri EÚ znamená, že význam pojmov únieového právneho poriadku nemôže byť v jednotlivých členských štátoch rôzny, ale musí spočívať na objektívnych kritériách definovaných únieovým právom (Jordens-Vosters, 69/79, 10. 1. 1980 s. 75, bod 6), pričom aplikácia, účinnosť a záväznosť únieového práva nemôže byť v jednotlivých štátoch rozdielna (Zerbone, 94/77, 31. 1. 1978, Zb. s. 99, body 25 a 26).

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že vnútroštátny súd je všeobecným súdom aplikácie únieového práva, pretože je povinný v rámci svojich právomocí zabezpečiť úplný účinok únieových právnych noriem a chrániť práva, ktoré tieto normy priznávajú jednotlivcom (Frankovich a Bonifaci, C-6 a 9/90, 19. 11. 1991, Zb. s. I-5357, bod 32; Factortame, C-213/89, 19. 6. 1990, Zb. s. I-2433, bod 19). Je povinný zabezpečiť právnym subjektom právnu ochranu najmä vtedy, ak to vyplýva z priamo účinných ustanovení, ale aj prostredníctvom využitia nepriameho účinku práva EÚ tak, že bude vykladať všetky procesné ustanovenia eurokonformným spôsobom tak, aby ich aplikácia prispela k realizácii požiadavky na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplávajú z únieového právneho poriadku (Kronberger, T-18/07, Úz. 21. 5. 2008, Zb. s. UU-77, bod 49; Unibet, C-432/05, 13. 3. 2007, Zb. s. I-2271, bod 44). Vnútroštátny súd je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ tak, aby ich následná aplikácia prispela k vykonaniu únieového práva (Lucchini, C-119/05, 18. 7. 2007, Zb. s. I-6199, body 60 a 61).

18. Podľa názoru odvolacieho súdu je povinnosťou súdu pri aplikácii Zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti vychádzať z jeho eurokonformného výkladu a riadiť sa záväzným výkladom Súdneho dvora EÚ. Štát totiž môže porušiť právo Únie aj vtedy, ak jeho súd vydá súdne rozhodnutie, ktoré bude v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ C-224/01 Köbler, 30. 9. 2003, Zb. s. I-10239, bod 56; Brassere du p?cheur a Factortame, C-46 a 48/93, 5. 3. 1996, Zb. s. I-1029, bod 57).

19. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. (publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 71/2018).

20. „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2018). Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 ďalej vyplýva : „Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvencie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmiernuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrované dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 Eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne

právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Napokon bez významu tu podľa dovolacieho súdu nemôže byť ani to, že k správne chápaniu pojmu škoda aj súvislosti zodpovednosti za ňu v komunitárnom práve nemožno dospieť izolovane od základov, na ktorých bolo komunitárne právo budované, teda na jednej strane od právnych poriadkov tých členských štátov Európskej únie, ktorých demokratické fungovanie nebolo (na rozdiel od situácie v dnešných tzv. postsocialistických štátoch) prerušené, na druhej strane potom aj od tých historických prameňov práva na území dnešnej Slovenskej republiky (niekdajšieho Československa), o ktorých demokratickom pôvode (charaktere) nevznikol dôvod pochybovať. Pri nazeraní na problém aj z tohto uhla pohľadu potom nemožno nevidieť to, že slovenský Občiansky zákonník (zákon prijatý ešte v prostredí unitárnej Československej socialistickej republiky v roku 1964) je napriek jeho početným novelizáciám (vrátane tých po roku 1989) stále predpisom majúcim pôvod v dobe neslobody (tu pre prípad záujmu por. zákon č. 480/1991 Zb.). Podstatnejšie tu však je, že základom úpravy občianskeho práva tzv. prvej Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018 17 republiky (Československej republiky v rokoch 1918 - 1938) sa stal dodnes v Rakúsku platný Všeobecný občiansky zákonník z roku 1811 (cisársky patent č. 946), medzi pojmami škoda a ujma nerozlišujúci (v tejto súv. por. najmä Komentár k Obecnému zákonníku občianskému, František Rouček - Jaromír Sedláček, CODEX Bohemia 1998, V. díl, § 1293, str. 672) a takýto nedostatok rozlišovania sa týkal i niekdajšieho uhorského práva, platného v rovnakom čase na Slovensku (tu por. najmä výklad o ujme utrpenej na osobnom záujme, resp. nemateriálnej škode v publikácii Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký, HEURÉKA 1998, str. 363). Okrem uvedeného vyššie však už súčasťou spoločne budovaného právneho poriadku Československej republiky po roku 1918 sa stal o. i. aj zákon č. 81/1935 Sb. z. a n. o jazde motorovými vozidlami, ktorý (v rámci oddielu VIII. nazvaného Zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel) ustanovil zodpovednosť (prevádzkovateľa a vodiča) za škodu aj vtedy, „ak bol niekto na tele alebo na zdraví poškodený alebo usmrtený“ (§ 45 ods. 1 zákona) i následok neúčinnosti akýchkoľvek dohovorov, ktorými by sa na ujmu poškodeného vylúčili alebo obmedzili predpisy o povinnej zodpovednosti (§ 55 zákona). Prvé z takýchto ustanovení evidentne nešlo chápať inak, než ako zahrnutie do pojmu škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla i dnešnej náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody (keďže usmrtenie znamená a vždy znamenalo zánik právnej subjektivity primárne poškodeného a takto i možnosti uplatňovania akejkoľvek náhrady ním samotným - čo neplatí a ani nemôže platiť o pozostalých). Druhé sa síce týkalo len vylúčenia prípadných dohovorov medzi škodcom a poškodeným na ujmu druhej z takých osôb, popri ňom tu však bola už v roku 1935 (v rámci oddielu IX. zákona, nazvaného Zaisťovanie nárokov tretích osôb na náhradu škôd spôsobených prevádzkou motorových vozidiel) taktiež uzákonená povinnosť držiteľa registrovaného motorového vozidla poistiť sa proti následkom zodpovednosti u niektorej z komerčných poisťovní (§ 56 ods. 1 zákona). Takéto poistenie sa čo do rozsahu muselo týkať celého rozsahu pojmu škoda podľa takéhoto zákona, teda i dnešnej nemajetkovej ujmy pozostalých.“ S uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu SR sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

21. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že i z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016 ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu vyplýva, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Ústavný súd SR konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Povinné zmluvné poistenie má v zmysle záveru Ústavného súdu SR pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd (zhodne s názorom prvoinštančného súdu) uvádza, že žalovaná 2/ je pasívne vecne legitimovaná, pretože podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. vzniklo žalobcom 1/-3/ (poškodeným) právo uplatniť svoj nárok i priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby.

23. V preskúmanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná 1/ bola právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen č.k. 4T 102/2017-414 zo dňa 30. 05. 2017 uznaná vinnou, že dňa 27. 04.

2016 v čase o 06.20 hod. na ceste I/66 v km 64,900 viedla ako vodička osobné motorové vozidlo tov. zn. Peugeot 306, ev. č.H. v smere na Zvolen, okres Zvolen, pričom v km 64,900 neprispôsobením rýchlosti jazdy svojím schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať po uskutočnenom predchádzaní nezisteného vozidla v mieste, kde to je zakázané vodorovnou dopravnou značkou - pozdĺžnou súvislou čiarou, sa pri prejazde ľavotočivej zákruty dostala do bočného šmyku a prešla do protismerného pruhu, kde ľavou bočnou stranou vozidla narazila do súpravy ľahača zn. DAF, ev. č. XXXFI s návesom KRONE, ev. č. XXX, ktoré viedol ako vodič V. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. č. XXX, v smere na Krupinu, po tomto náraze sa jej vozidlo dostalo do rotácie a narazilo do ľavej bočnej strany OMV Nissan X Trail, ev. č. XXX ktoré viedla K. nar. XX., bytom F., čím ako vodička porušila dôležitú povinnosť uloženú v ustanoveniach § 15 ods. 5 písm. b/, c/ a § 16 ods. 1 zák. NR SR č. 8/2009 Zb. o cestnej premávke a spolujazdcom v OMV tov. zn. Peugeot 306, Y. A., nar. XX. XX. XXXX, naposledy bytom V., Y.XX.XXXXXX/XX, spôsobila zranenia - úrazovo-krvácavý šok s pridružením viacerých orgánov - polytraumu, ktorým na mieste dopravnej nehody v čase 06.40 hod. podľahol, X F., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. F.S., spôsobila zranenia - ľahké pomliaždenie hrudníka vľavo ľahkého stupňa s PN 6 dní a XX., nar. Y. bytom XXXX/XX,, X, spôsobila zranenia - pomliaždenie hlavy s povrchovými odreninami tváre, tržnú ranu ľavého kolena a tržnú ranu spojivky ľavého oka s PN v trvaní 5 dní, teda inému z nebanlivosti spôsobila smrť, a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona, čím spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zákona a za to bola odsúdená na trest odňatia slobody vo výmere 36 mesiacov, ktorého výkon jej bol podmienene odložený a bol jej uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe, a to v trvaní 60 mesiacov. Ďalej jej bola uložená povinnosť spočívajúca v príkaze podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediálnym úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Súčasne jej bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na 72 mesiacov. Poškodení (vrátane žalobcov 1/-3/) boli odkázaní so svojím nárokom na náhradu škody na civilný proces.

24. Uvedeným trestným rozkazom vychádzajúc z ustanovenia § 193 CSP bola preukázaná zodpovednosť žalovanej 1/ za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov 1/-3/, a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich blízkeho príbuzného natrvalo narušený. Protiprávnym konaním žalovanej 1/ došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov 1/-3/.

25. V konaní bolo preukázané, že medzi nebohým Y. A. a medzi žalobcami 1/-3/ boli vytvorené silné vzájomné sociálne, morálne, citové, kultúrne vzťahy v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom (spolu)vytvárali harmonické rodinné prostredie. Smrťou syna a brata pri dopravnej nehode spôsobenej výlučne zavinením žalovanej 1/ došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia, a teda k pretrhnutiu najintenzívnejších interpersonálnych väzieb. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov 1/-3/ neodstrániteľná.

26. Podľa názoru odvolacieho súdu, žalobcovia 1/-3/ sa oprávnene domáhali práva na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. OZ), pretože morálna satisfakcia (§ 13 ods.1 OZ) nie je v danom prípade postačujúca. Žalobcom 1/-3/ vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 a 3 OZ), keďže protiprávnym konaním žalovanej 1/ došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov 1/-3/.

27. Odvolací súd zdôrazňuje, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami. Obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. V prípade fungujúcej rodiny (ako to bolo v posudzovanej veci) má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život. Ako bolo uvedené, súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami. Konanie žalovanej 1/, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou dvoch členov rodiny je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

28. Občiansky zákonník neurčuje minimálnu ani maximálnu hranicu nemajetkovej ujmy. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu mimo rámec akejkoľvek kontroly. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol neoprávnený zásah vyvolať. Nemožno presne zistiť skutočnú ujmu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná základnými zákonnými kritériami. A to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Prítom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamena bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah. Priznané finančné plnenie by nemalo mať pre zodpovednú osobu likvidačný charakter. Výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti.

29. „Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 89/97 z 28. apríla 1998, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 29/2001).

30. Odvolací súd uvádza, že prvoinštančný súd pri určovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch postupoval v súlade so zákonom, keď poukázal na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zohľadnil pri určení nemajetkovej ujmy v zmysle vyššie uvedených právnych úvah, ktoré odvolací považuje za rozhodujúce pre tento prípad. Pokiaľ žalovaná 2/ namieta výšku priznanej nemajetkovej ujmy prvoinštančným súdom, odvolací súd poukazuje na to, že prvoinštančný súd správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy a týmto záverom z hľadiska ich správnosti nemožno nič vyčítať. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzhľadom na všetky okolnosti určujúce túto výšku ju odvolací súd považuje za primeranú.

31. V súvislosti s odvolacími argumentmi žalovanej 2/ odvolací súd dodáva, že rozhodnutia všeobecných súdov ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, na ktoré v odvolaní poukázala, nie sú rozhodnutiami súdnych autorít, ktoré by boli pre odvolací súd v zmysle ustanovenia § 193 CSP záväznými, ani nie sú považované za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Odvolací súd uvádza, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy je nevyhnutné zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhrada nemajetkovej ujmy v rámci primeraného zadosťučinenia sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Z tohto dôvodu ani nie je možná presná finančná náhrada a účelom peňažného zadosťučinenia môže byť iba jej zmiernenie. Z ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva, že pri výške nemajetkovej ujmy sa neprihliada na výšku priemerného zárobku ani na výšku minimálneho zárobku ani eventuálnu majetkovú hodnotu, ktoré je možné nadobudnúť za priznanú majetkovú ujmu.

32. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutých výrokoch (prvý, druhý, tretí výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil vrátane závislého výroku o trovách konania (piaty výrok) v zmysle aplikovanej zásady úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP považuje taktiež za správny.

33. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku prvoinštančného súdu (štvrtý výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

34. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštalcie pri rozhodovaní o trovách konania správne poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017 z 8. februára 2017, z ktorého vyplýva: „Civilný

sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.“

35. V súvislosti s odvolacími argumentami žalovanej 2/ týkajúceho sa výroku o trovách konania odvolací súd poukazuje, že tieto sú predčasné, keďže o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

36. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva : „Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.“ V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia 1/, 2/, 3/, preto odvolací súd rozhodol, že im ich náhradu priznáva v rozsahu 100% voči žalovanej 2/ (ktorá podala odvolanie). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).